

СОЦІАЛЬНІ ЦІЛІ ЕКОНОМІКИ

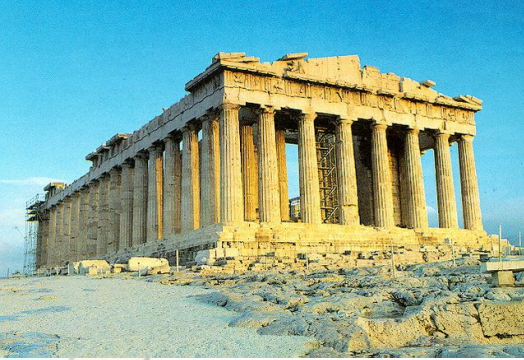
**Економіка – це вміння
користуватися життям
найкращим чином.**

Дж.Бернард Шоу.

Сучасне життя в умовах ринкової економіки дає людині дві можливості:

- 1. Стати найманим працівником, продаючи свої знання й уміння роботодавцю.
- 2. Стати самому роботодавцем, відкрити власну справу, стати господарем.

У стародавній Греції під словом “економіка” розуміли ведення домашнього господарства, яке здійснював сам господар або наймані робітники.

- У центрі економічних процесів завжди перебували власники, виробники, посередники.
- Тепер, говорячи про економіку, ми маємо на увазі не тільки домашнє господарство, а й підприємства, національне і світове господарство.

Економічна теорія

вивчає

1. Як організувати виробництво,
2. Обмін продуктами праці,
3. Розподіл багатства,
4. Споживання в умовах обмежених виробничих ресурсів для якнайповнішого задоволення різноманітних потреб.

• ВИКЛАД

- Економіка являє собою таку сферу життя суспільства, яка охоплює виробництво продуктів і послуг, обмін ними, розподіл створених у суспільстві благ і споживання.
- Сьогодні вважається, що найважливішим завданням будь-якого суспільства (виключаючи ті з них, які висувають неприродні цілі, роблячи людину засобом їхнього досягнення) є забезпечення найповнішого задоволення потреб людини.
- Економічна наука якраз і є такою, що вивчає як люди (суспільство), використовуючи об'єктивні виробничі ресурси, можуть досягти створення різноманітних речей і послуг забезпечуючи при цьому найповніше задоволення потреб.

Зв'язок економічної науки з іншими науками

ЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ.

Для суспільства

- Ефективна економічна політика.
- Поінформованість населення, демократизація суспільства.
- Прогнозування розвитку подій у суспільстві.

Для людини

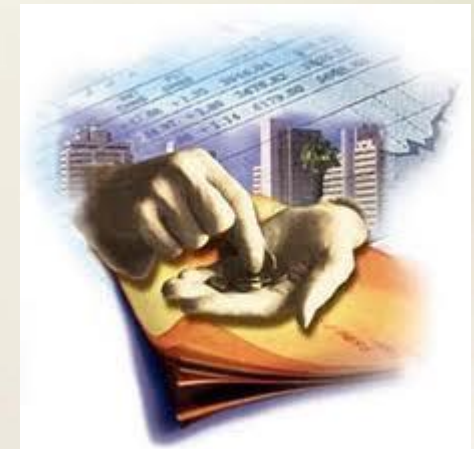
- Правильний вибір сфери діяльності.
- Організація власної справи.
- Доцільне використання індивідуальних заощаджень.

Особисто для мене

- Об'єктом економічного дослідження є економіка.

- Суб'єктами сучасної економіки є підприємець-інженер, робітник, який працює за контрактом, фермер, підприємець-банкiр, власники цінних паперів, вкладників коштів у банки, підприємство як юридична особа і держава.

Потреби людини - це мотиви людини, що спонукають її до діяльності

С.Мочерний

- **Потреби** – це прояв необхідності у певних речах, бажання володіти ними, відчуття нестач, якщо це бажання залишилося незадоволеним.
- **Потрѐби** — це необхідні для людини таких умов, що забезпечують її існування самозабезпечення.

ВИКЛАД

Потреби надзвичайно різноманітні. Тому існують різні підходи (критерії) щодо їхньої класифікації.

- **За характером виникнення потреби** поділяють на базові та такі, щопороджені розвитком цивілізації.
- **За нагальністю задоволення потреби** поділяють на першочергові (їжа, одяг, житло, елементарна медична допомога) і такі, що задовольняються предметами розкоші (коштовні прикраси, хутро, екзотичні розваги).
- **За засобами, що забезпечують задоволення потреб**, останні поділяються на матеріальні та нематеріальні.
- **За способом задоволення потреби** поділяють на особисті, групові, суспільні.

• Західні економісти часто користуються, так званою, **“пірамідою потреб за Маслоу”**

. Це своєрідна класифікація, створена за *критерієм значущості та ієрархії потреб*

ВИДИ ПОТРЕБ

ЗА ХАРАКТЕРОМ
ВИНИКНЕННЯ

БАЗОВІ

ВИКЛИКАНІ РОЗВИТКОМ
ЦИВІЛІЗАЦІЇ

ВИДИ ПОТРЕБ

ЗА

ЧЕРГОВІСТЮ

ЗАДОВОЛЕНН

Я

ПЕРШОЧЕ
РГОВІ

ПРЕДМЕТИ
РОЗКОШІ

ВИДИ ПОТРЕБ

ЗА ОЗНАКОЮ
ЧАСУ

ПОТОЧНІ

ПЕРСПЕКТИ
ВНІ

ВИДИ ПОТРЕБ

ЗА ЗАСОБАМИ
ЗАДОВОЛЕННЯ

МАТЕРІАЛЬНІ

ДУХОВНІ,
НЕМАТЕРІАЛЬНІ

ВИДИ ПОТРЕБ

ЗА СПОСОБАМИ
ЗАДОВОЛЕННЯ

ОСОБИСТІ

ГРУПОВІ

СУСПІЛЬНІ

ВИСНОВОК:

- **ПОТРЕБИ БЕЗМЕЖНІ І МАЮТЬ ТЕНДЕНЦІЮ ДО ЗРОСТАННЯ!**

Потреби людей безмежні. Ця безмежність породжена, *поперше, людською фантазією*. Подруге, на потреби в ринковій економіці впливає *конкуренція виробників*, які постійно пропонують нові споживчі блага. *Потретьє*, сучасні комунікації, зокрема засоби масової інформації, стимулюють *потяг людини до нових потреб* або нових способів задоволення старих.

Від чого залежить набір потреб?

- **Смак**
- **Вік людини**
- **Мода**
- **Стать**
- **Традиція**

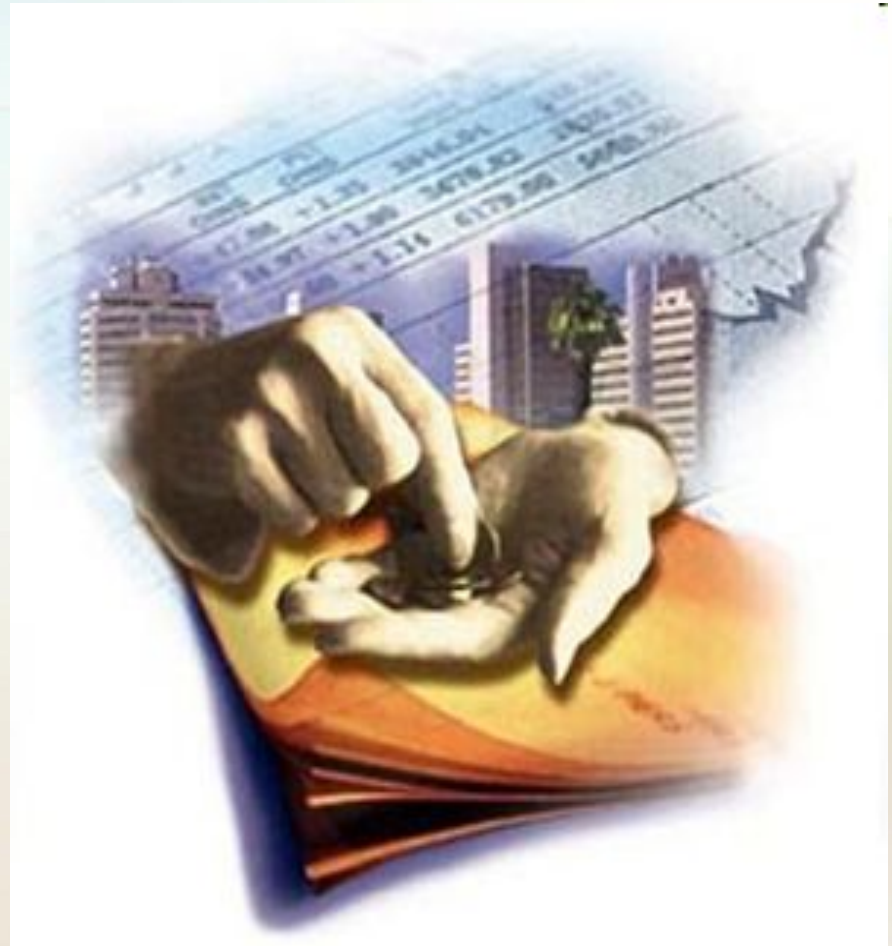
БЛАГО

Це все, що здатне
задовольняти
потреби людей

Споживчі блага

*вид
економічного
блага,
здатність
товарів або
послуг
задовольняти
особисті
потреби.*

Благо – усе те, що задовольняє людські потреби.

ВИДИ ЖИТТЄВИХ БЛАГ

ЕКОНОМІЧНІ
(ПЛАТНІ)

НЕЕКОНОМІЧНІ
(БЕЗКОШТОВНІ)

ЕКОНОМІЧНІ БЛАГА

СПОЖИВЧІ

ІНВЕСТИЦІЙНІ

СПОЖИВЧІ БЛАГА

ЗА ТРИВАЛІСТЮ
ВИКОРИСТАННЯ

НЕТРИВАЛІ

БЛАГА ТРИВАЛОГО
ВИКОРИСТАННЯ

СПОЖИВЧІ БЛАГА

**ЗА МІРОЮ
МАТЕРІАЛЬНОСТІ**

ТОВАРИ

**Економічні блага,
які можна накопичувати,
зберігати, відчути
та побачити**

ПОСЛУГИ

**Економічні блага,
які не мають товарної
чи матеріальної форми,
це ціліспрямована
корисна діяльність,
нематеріальні послуги,
послуги юриста, учителя.**

СТРУКТУРА СПОЖИВЧИХ БЛАГ

Товари особистого споживання

безпосередньо задовольняють базові потреби (у їжі, одязі, житлі, меблях) або ж роблять життя людей змістовнішим і багатшим (особисті транспортні засоби, побутова техніка тощо)

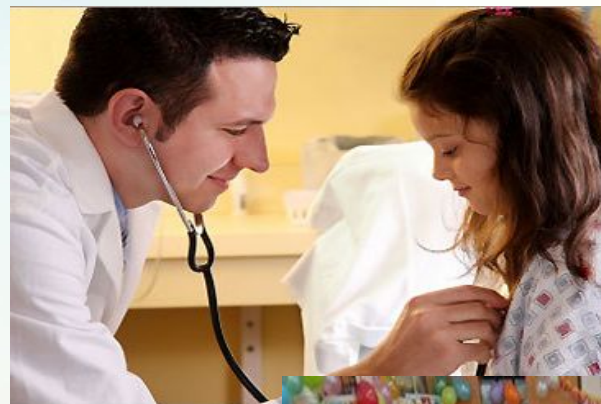
Товари виробничого призначення

*не беруть
безпосередньої участі у
задоволенні потреб
споживачів, але вони
роблять це
опосередковано, тобто
стають частиною
виробничих ресурсів. Це
товари у вигляді
сировини та
матеріалів, машин та
устаткування, будівель
заводів і офісів,
обладнання і
електростанцій тощо*

Особисті послуги

мають задовольняти потреби людини безпосередньо і спрямовуватися на кожного споживача окремо. Такі послуги людина отримує від лікаря і вчителя, адвоката і перукаря.

Послуги виробничого (комерційного) призначення

є невід'ємною частиною сучасного виробництва. Це — інформаційне забезпечення і банківські послуги, послуги транспорту, торгівлі, страхування виробничого ризику та прибутків і засобів виробництва.

Економічна наука вивчає, як люди, використовуючи обмежені виробничі ресурси, можуть досягти створення різноманітних потреб.

- Ресурси- це земля, праця людей, обладнання та ~~устаткування~~

Фактори (ресурси) виробництва

- Процес виробництва завжди є результатом взаємодії відповідних факторів, які в економічній науці одержали назву- **фактори(ресурси) виробництва**. Останні поділяють на дві великі групи:
- **матеріальноречові та особисті**. У свою чергу, матеріальноречові фактори поділяються на засоби виробництва, створені людиною **«капітал»**, природні фактори, що об'єднуються поняттям **«земля»**. Особистий фактор визначається поняттям **«праця»**.

Економічні ресурси

Матеріальні

Земля

Капітал

Людські

Праця

Підприємницькі
здібності

І
н
ф
о
р
м
а
ц
і
я

Фактори виробництва

1. Земля;
2. Праця;
3. Капітал;
4. Здатність до підприємства.

Земля (природні ресурси) – усі блага природи, які використовуються в процесі виробництва:

**Земля
(грунт)**

Лісові

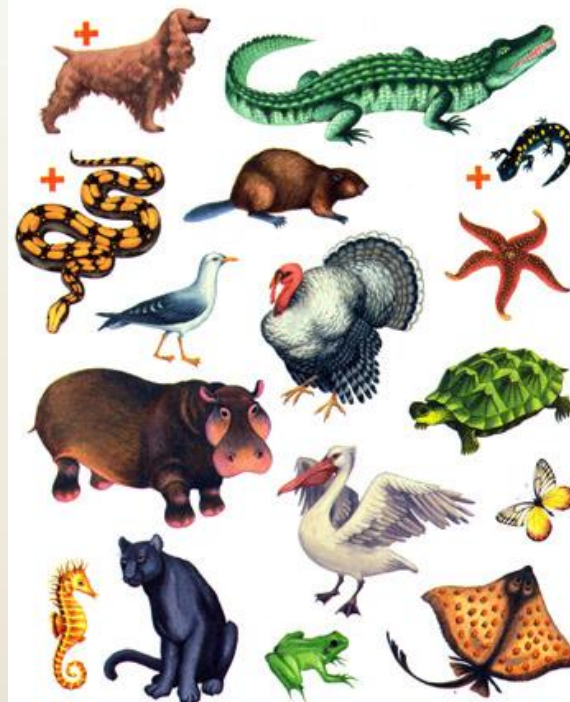
Водні

Надра

Агрокліматичні

біологічні

Земля

- - це узагальнююче визначення всієї сукупності ресурсів, які людина, розпочинаючи виробництво, бере у природи.
- Це орні землі;
- Території, на яких розміщене виробництво;
- Мінеральні ресурси;
- Вода, ліси тощо.

Праця – це сукупність умінь, навичок, фізичних та інтелектуальних можливостей людини, тобто її робоча сила, яку вона використовує у процесі економічної діяльності.

Праця – це сукупність умінь,
навичок, фізичних та
інтелектуальних можливостей
людини, тобто її робоча сила,
яку вона використовує

**Капітал як фактор
виробництва – це
засоби виробництва,
що належать
підприємцям або
іншим власникам і
використовуються в
процесі створення
речей і послуг.**

Капітал

- - це узагальнююче визначення майна (засобів виробництва), що належить підприємцям або іншим власникам і використовують для створення речей та послуг.
- Капітал – це все те, що приносить своїм власникам дохід.

Капітал –

усі засоби виробництва, створені людиною для організації виробництва: приміщення, обладнання, матеріали, інструменти, а також грошовий капітал.

Підприємницькі здібності

– здатність людей до організації виробничої, торговельної, комерційної та іншої економічної діяльності.

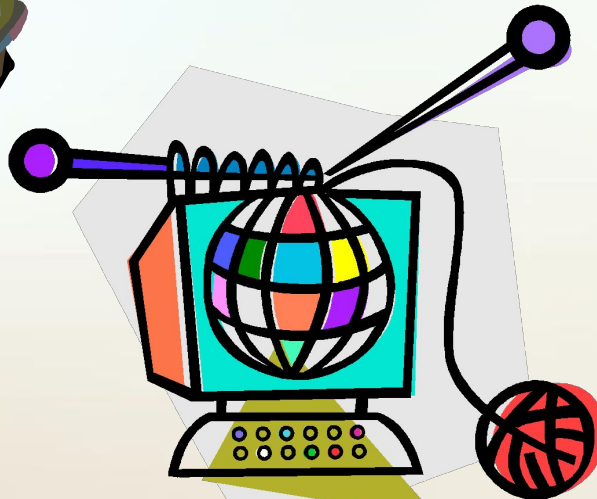

**Інформація -
сукупність
інформаційних об'єктів,
відображених у
знаковій формі на
матеріальних носіях, що
містять інформацію про
події та процеси
реального світу.**

Інформаційні ресурси можуть бути представлені:

паперовими
документами

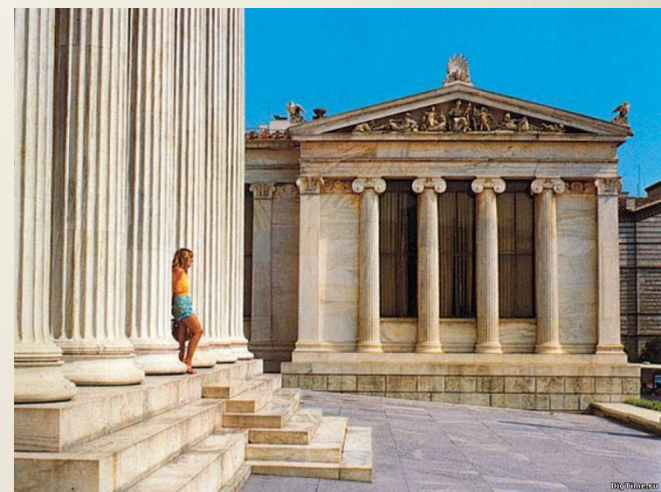

автоматизованими
інформаційними
системами

базами і банками
даних

Економіка – це сфера життя
суспільства, яка охоплює
виробництво товарів та
послуг,
обмін ними,
розподіл створених у
суспільстві благ і
споживання.

Виробництво-

- Це поєднання ресурсів землі, праці, капіталу матеріальних засобів виробництва.
- Їх узгодження, цілеспрямоване використання.
- Спосіб поєднання різних сфер і галузей, видів виробництва, що ґрунтується на суспільному поділі праці.

- Це формування доходів:
- підприємця чи робітника,
- службовця чи власника
- земельної
- ділянки,
- банкіра
- чи держави.

Розподіл

ОБМІН

- Відносини, завдяки яким речі та послуги рухаються від виробника до споживача
- Рух здійснюється за допомогою грошей
- Його обслуговують різноманітні установи торгівлі, банки.

СПОЖИВАННЯ

- Використання доходів і реалізація тих корисностей, що їх мають речі та послуги.

Досліджуємо
та обговорюємо

Родина в сучасних економічних процесах

І вдома, і на роботі члени родини беруть участь в економічних процесах

Заповніть таблицю, а потім обговоріть її в класі.

Економічні процеси	Участь членів родини у цих процесах вдома	Участь членів родини у цих процесах в суспільстві
Виробництво — процес створення нових благ, надання послуг, виконання робіт	Наприклад, батько приготував піцу на вечерю	Наприклад, мати стоматолог вилікувала зуб пацієнтові
Розподіл — процес формування грошових доходів внаслідок участі у виробництві		
Обмін — процес руху товарів від виробника до споживача внаслідок операцій купівлі-продажу або бартеру		
Споживання — процес вживання та використання благ		

Суб'єкти економічних відносин

- * Домашні господарства
- * Підприємства
- * Державні установи і організації

Домашні господарства (окремі люди, сім'ї), які є власниками приватних коштів та належного їм майна.

Його головна економічна функція – кінцеве споживання продуктів і послуг вироблених підприємствами, корпораціями, організаціями, фірмами, компаніями.

Підприємства (організації, фірми, компанії, корпорації) - це організації різних форм власності і різних розмірів, які виробляють товари чи надають послуги з метою наступної їх реалізації на ринку для отримання прибутку.

Державні установи й

організації

- це неприбуткові бюджетні організації, які здійснюють державне управління країною й на всіх рівнях - від місцевого до загальнонаціонального (місцеві органи самоврядування, місцеві державні адміністрації адміністрація Президента України, Верховна

СУБ'ЄКТИ (учасники) ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН. ЗНАЙТИ ВІДПОВІДНІСТЬ:

1. громадяни, які користуються бюджетними коштами;
2. власники грошей і фінансові установи;
3. споживачі;
4. продавці;
5. платники податків;
6. боржники;

- 1. покупці;
- 2. урядовці, що розподіляють бюджет;
- 3. банки, які приймають гроші на депозит;
- 4. виробники;
- 5. кредитори;
- 6. органи фінансової влади;

ВИСНОВОК:

- **Кожна родина – це сукупність людей з різноманітними потребами.**
- **Саме для задоволення потреб сім'ї та її окремих членів й існує економіка будь – якої країни.**

Систематизація та узагальнення знань учнів.

Вправа «Незакінчене речення»

- 1) Наука про організацію та управління виробництвом, ефективне використання ресурсів, розподіл, обмін, збут і споживання товарів – це ...
- 2) Прояв необхідності мати певні блага, бажання володіти ними, відчуття нестачі, якщо бажання залишається незадоволеним – це ...
- 3) За характером виникнення потреби поділяють на ...
- 4) За засобами задоволення потреби поділяють на ...
- 5) За способами задоволення потреби поділяють на ...

Систематизація та узагальнення знань учнів.

Вправа «Незакінчене речення»

- 7) Продукти, що задовольняють потреби людей – це ...
- 8) Життєві блага економічна наука розподіляє на дві групи ...
- 9) Економічні блага поділяються на ..
- 10) За мірою матеріальності економічні блага поділяють на ...
- 11) До основних виробничих ресурсів відносять ...
- 12) Суб'єктами економічних відносин можуть бути ...

Систематизація та узагальнення знань учнів.

Вправа «Незакінчене речення»

- 1) Наука про організацію та управління виробництвом, ефективне використання ресурсів, розподіл, обмін, збут і споживання товарів – це ... **економіка**
- 2) Прояв необхідності мати певні блага, бажання володіти ними, відчуття нестачі, якщо бажання залишається незадоволеним – це ... **потреби**
- 3) За характером виникнення потреби поділяють на ... **базові, породжені розвитком цивілізації.**
- 4) За засобами задоволення потреби поділяють на ... **матеріальні і духовні(нематеріальні)**
- 5) За способами задоволення потреби поділяють на ... **особисті, групові, суспільні.**
- 6) За ознакою часу потреби поділяють на ... **поточні і перспективні.**

Систематизація та узагальнення знань учнів.

Вправа «Незакінчене речення»

- 7) Продукти, що задовольняють потреби людей – це ... **блага.**
- 8) Життєві блага економічна наука розподіляє на дві групи ... **економічні (платні) і неекономічні (безкоштовні, природні, дарові).**
- 9) Економічні блага поділяються на ... **споживчі та інвестиційні.**
- 10) За мірою матеріальності економічні блага поділяють на ... **товари і послуги.**
- 11) До основних виробничих ресурсів відносять ... **землю, працю, капітал, підприємницькі здібності.**
- 12) Суб'єктами економічних відносин можуть бути ... **домашні господарства, підприємства(підприємці), держава.**

РОЗПОДІЛІТЬ ПО КАТЕГОРІЯХ

Суб'єкти економічних відносин

- продавець,
- ринок апельсинів,
 - менеджер,
 - маркетолог,
 - ціна,
 - земля,
- платник податків,
 - житло,
 - безробіття,
 - податки,
 - безробітний,
 - підприємство,
 - держава,
 - заробітна плата,
 - банкір,
 - виробник,
 - кредит,
 - витрати підприємця.

Об'єкти економічних відносин

ПРАВИЛЬНІ ВІДПОВІДІ

Суб'єкти економічних відносин

- продавець,
- менеджер,
- маркетолог,
- платник податків,
- безробітний,
- підприємство,
 - держава,
 - банкір,
- виробник

Об'єкти економічних відносин

- ринок апельсинів,
 - ціна,
 - земля,
 - житло,
- безробіття,
 - податки,
- заробітна плата,
 - кредит,
- витрати підприємця.